

Aladrović: Drugi i treći stup imaju pozitivne učinke za osiguranike i hrvatsko gospodarstvo, ne mijenjamo ništa!

Sve više je društveno odgovornih poslodavaca u Hrvatskoj koji izdvajaju dio dobiti i svojim radnicima uplaćuju dio dobrovoljne mirovinske štednje

Objavio [Marijana Matković](#) - 31.10.2021 u 19:08

Obvezni i dobrovoljni mirovinski fondovi u Republici Hrvatskoj od osnutka su ostvarili vrlo dobre rezultate i iznadprosječne povrate u usporedbi s rezultatima poslovanja mirovinskih fondova u ostalim državama srednje i istočne Europe. Prosječan godišnji prinos od početka rada obveznih mirovinskih fondova kategorije B (u kojima se nalazi najveći broj osiguranika) iznosio je oko 5,4% nominalno, odnosno oko 3,6% realno, što ocjenjujemo zadovoljavajućim povratom na ulaganje.

Relativno visoki prinosi pozitivno će se odraziti na visinu buduće mirovine za članove mirovinskih fondova, a ostali pozitivni aspekti kapitaliziranog sustava odnose se na bolju povezanost između visine uplaćenih doprinosa i buduće mirovine te stvaranje veće individualne odgovornosti za vlastitu štednju za starost – odgovorio je pisano **Josip Aladrović**, ministar rada, mirovinskog sustava i socijalne skrbi na naše pitanje o tome kako ocjenjuje stanje u drugom i trećem mirovinskom stupu.

Dodaje kako se uspostavljenim mirovinskim sustavom temeljenim na tri stupa, djelovanjem mirovinskih fondova ostvaruju i brojni pozitivni aspekti za državu, od kojih posebno ističe tri aspekta: Pozitivan utjecaj na kratkoročno i dugoročno financiranje RH, s obzirom na to da su **mirovinski fondovi** značajni kupci obveznica i trezorskih zapisa RH, činjenicu da se potiče se razvoj domaćeg tržišta kapitala, s obzirom na to da fondovi ulažu značajna sredstva u hrvatske kompanije, te da se s daljnjom liberalizacijom uvjeta ulaganja uz otvaranje mogućnosti ulaganja u infrastrukturne projekte u Hrvatskoj, može očekivati daljnji pozitivan doprinos fondova razvoju gospodarstva Hrvatske.

>>Znate li kad ostvarujete prvi uvjet za mirovinu?

Vrlo dobri rezultati i prinosi mirovinskih fondova

– Stoga, možemo biti zadovoljni s poslovanjem obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova koji su unatoč činjenici što je globalno i **hrvatsko tržište kapitala** pogodila gospodarska kriza ostvarili respektabilne prinose. Nema sumnje kako će II. i III. mirovinski stup imati značajnu ulogu u poboljšanju materijalnog položaja budućih generacija umirovljenika, a nije zanemariv niti pozitivan utjecaj na hrvatsko gospodarstvo – dodaje ministar.

Na rasprave u kojima se u zadnje vrijeme opet otvorilo pitanje treba li drugi stup ostati to što jest – obavezan i organiziran kroz ulaganje baš u ovaj model koji smo postavili – Aladrović kaže kako je oba sustava ključno jačati, posebno imajući u vidu nepovoljne demografske trendove i nepovoljan omjer osiguranika i umirovljenika.

– Jedino se mješovitim sustavom može osigurati **dugoročno održiv mirovinski sustav** i primjerena razina mirovina, a što je u skladu s preporukama brojnih međunarodnih organizacija, kao i primjerima najbolje prakse u razvijenim državama Europe i svijeta. Činjenica je da je uvođenjem sustava kapitalizirane štednje i preusmjeravanje dijela obveznih doprinosa za mirovinsko osiguranje prema II. mirovinskom stupu, došlo do povećanja javnog duga u proteklom razdoblju (tzv. tranzicijski trošak). Međutim dugoročno, kada se dostigne faza zrelosti kapitaliziranog sustava, ostvarit će se brojni pozitivni aspekti, kako za pojedinca, tako i za državu. Drugi mirovinski stup pridonijet će ostvarivanju veće razine mirovina za buduće generacije, a utjecat će i na smanjenje javnog duga u budućnosti jer će se rasteretiti javni mirovinski sustav i javne financije, s obzirom na to da će značajan broj budućih umirovljenika primati dio mirovine iz kapitaliziranog mirovinskog sustava – odgovara ministar o planovima sa spomenutim sustavom.

Svrha uspostavljanja obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje je osiguranja prihoda u slučaju nastupa osiguranih rizika u mirovinskom sustavu

Sredstva iz drugog mirovinskog stupa su namjenska

Zanimljivo je da je dio ekonomista u zadnje vrijeme dosta glasan oko toga da drugi stup treba 'odobrovoljiti', odnosno iz obaveznog pretvoriti u dobrovoljni, uz različite moguće ishode: Jedni zagovaraju da novac ostane na računima i dalje se nastavi kao dobrovoljna štednja, drugi isplatu, a neki čak i povrat u sustav generacijske solidarnosti, nitko ne razgovara o tome kako dalje razvijati treći stup, koji je već sada **dobrovoljna mirovinska štednja**.

Tako stručnjaci iz **Udruge članova obveznih i dobrovoljnih mirovinskih fondova** spominju i ideju da se ljudima dozvoli da novac koji su u drugom stupu uštedjeli kod stjecanja uvjeta za mirovinu podignu odjednom i samo odluče kako će ga potrošiti, ili da se omogući da ta štednja bude kolateral za kredit i slično. Tko god u drugi stup 'dirne' s takvim idejama, govori o tome kako je riječ o našoj osobnoj imovini, pa bismo sami morali imati pravo i potrošiti ju onda i onako kako nas je volja.

Nitko istodobno ne postavlja pitanje zašto u **trećem mirovinskom stupu** – koji doista jest dobrovoljna štednja i privatni račun na koji osobno uplaćujemo vlastita sredstva – ne možemo do svog novca kako bismo htjeli. Jedina **mogućnost za isplatu** je tek **nakon što osiguranik navrší 55. godina** (ranije se sredstva mogu isplatiti samo nasljednicima, u slučaju smrti osiguranika), pa ni onda ne možete podići sve odjednom, kao, primjerice, po isteku police životnog osiguranja, nego tek 30 posto ušteđenih sredstava, dok ostatak mora biti isplaćen najmanje na rok od 5 godina. Na žalost, većina osiguranika odlučuje se upravo za tu opciju, odnosno vrlo je malo doživotnih mirovina u trećem stupu, ili onih koje se isplaćuju na dugi rok, što pokazuje da ljudi koji štede još uvijek ne razmišljaju dugoročno. I da im taj novac treba i puno prije mirovine.

>>20 godina od uspostave drugog mirovinskog stupa. Jesmo li mogli bolje?

Trebaju li nam promjene?

Stoga je sasvim legitimno – puno više nego u drugom stupu, gdje se na naš račun ipak uplaćuje dio bruto plaće – zapitati se ne bi li bilo logičnije tražiti promjene uvjeta u trećem stupu, koje bi mu, možda, čak i pomogle. Jer, kad biste znali da ta štednja može biti učešće za stambeni kredit, na primjer, ili da u slučaju teže bolesti, poput raka, na primjer, možete ostvariti isplatu cjelovitog iznosa i prije stjecanja uvjeta (ili razvrgnuti štednju, a da podignete svoj novac), možda bi se veći broj građana ipak odlučio na tu vrstu ulaganja?

– **Sredstva iz II. mirovinskog stupa** ne mogu se smatrati vlasništvom u smislu privatnog prava, jer se radi o **namjenskim sredstvima** čija je svrha ostvarivanje mirovine. Naime, radi se o osobnoj imovini, ali s njom osiguranik ne može slobodno raspolagati (dizati sredstva s osobnog računa i sl.), nego se njegovi doprinosi vode na osobnom računu kao osobna imovina do ispunjenja uvjeta za mirovinu – kaže i ministar Aladrović, koji je i na pitanje oko mogućeg 'otvaranja' trećeg stupa vrlo rezolutan:

– Svrha uspostavljanja obveznog i dobrovoljnog mirovinskog osiguranja na temelju individualne kapitalizirane štednje je osiguranja prihoda u slučaju nastupa osiguranih rizika u mirovinskom sustavu. Stoga, propisivanje minimalne zakonske dobi (u trećem stupu na 55 godina, odnosno 50 za osiguranike koji su to postali prije 55 godine, op.a.) za ostvarivanje prava iz mirovinskog sustava smatramo nužnim, kako bi se ispunila temeljna svrha takvog sustava – odgovara.

Dakle, stručnjaci koji vode mirovinski sustav ne razmišljaju o otvaranju mogućnosti za ranije isplate, ili isplatu svih sredstava odjednom u trećem stupu. Na žalost, ostajemo i bez najave mogućnosti da se u toj vrsti štednje uvedu i dodatni poticaji, primjerice **porezna olakšica na uplate**, kakvu smo svojedobno imali.

>>PRO & CONTRA: Suspendirati ili jačati drugi mirovinski stup?

Poticaji za dobrovoljnu mirovinsku štednju

– Država potiče ulaganje u dobrovoljnu mirovinsku štednju isplaćujući članovima dobrovoljnih mirovinskih fondova poticajna sredstva iz državnog proračuna u iznosu od 15% od ukupno uplaćenog doprinosa pojedinog člana fonda u prethodnoj kalendarskoj godini, najviše do uloga od 5.000,00 kuna po članu fonda tijekom kalendarske godine (maksimalni iznos poticaja iznosi 750 kn).

Uplate poslodavca dobrovoljne mirovinske štednje za njegove zaposlenike ne smatraju se plaćom do iznosa od 500 kuna mjesečno, odnosno 6.000 kuna godišnje, već su **porezno priznat izdatak**, odnosno rashod poslodavca. Stoga, smatramo kako država kroz ovaj dvostruki poticaj odgovarajuće stimulira, kako pojedince, tako i poslodavce na dobrovoljnu mirovinsku štednju. Posebno je važno naglasiti kako je sve više društveno odgovornih poslodavaca u Hrvatskoj koji izdvajaju dio dobiti i svojim radnicima uplaćuju dio dobrovoljne mirovinske štednje – zaključuje ministar Josip Aladrović.

Inače, prema podacima **Hanfe** za rujnu ove godine, račun u nekom od otvorenih dobrovoljnih mirovinskih fondova imalo je **346.752 osiguranika**, dok u zatvorenim fondovima kojima su osnivači poslodavci ili profesionalne udruge, šteti oko 45.520 njih.

Ukupno, u fondove je od početka ulaganja uplaćeno oko 7,99 milijardi kuna, od čega u otvorene fondove oko 6,62, a u zatvorene 1,36 milijardi. Istodobno, neto imovina otvorenih fondova krajem rujna vrijedila je 6,05 milijardi, dakle oko 600 milijuna kuna manje u odnosu na ono što je uplaćeno.

No, to nipošto ne znači da su fondovi poslovali loše: Treba znati da su do sada isplatili oko 2,06 milijardi kuna kroz mirovine (bilo da je riječ o isplatama sredstava u MOD, ili isplatama direktno iz fonda), ili nasljednicima, nakon smrti osiguranika. Promatramo li taj podatak, moglo bi se reći da je u sustavu oko 1,4 milijarda kuna više u odnosu na neto uplate osiguranika, odnosno da su fondovi ukupno uplaćenu imovinu uvećali otprilike za četvrtinu.

Slično je i sa zatvorenim fondovima, čija imovina danas vrijedi oko 1,302 milijardu, a isplaćeno je već oko 422,43 milijuna. Naravno, ova procjena ne može se preslikati na pojedinačne račune, jer će oni koji su se odlučili na isplatu nakon relativno kratkog razdoblja štednje

(primjerice 5 godina) manje osjetiti pozitivne efekte ulaganja svog novca na tržištu kapitala.

>>Otprilike nakon 19 godina umirovljeniku će biti isplaćeno sve što je uplatio u MOD

U trećem stupu ne možemo govoriti o prosječnom prinosu na ulaganja u cijeloj industriji, jer su fondovi započeli s radom u različito vrijeme, no vrijedi naglasiti da se prosječan godišnji prinos od početka ulaganja kreće od 3,55 do 7,65 posto u otvorenim fondovima i između 2,46 i 7,49 u zatvorenim fondovima. U otvorenim fondovima to daje realni prinos između otprilike 1,6 i 5,6 posto, odnosno između 0,5 i 5,5 posto u zatvorenim fondovima.

Trenutno imamo i oko 5870 korisnika mirovina iz trećeg stupa, no valja imati na umu da se te mirovine isplaćuju dulje vrijeme i najčešće na rok od samo 5 godina, pa je značajan dio umirovljenika već isplaćen.

Autorica: Marijana Matković, *novinarka-urednica serijala tekstova u projektu Moja mirovina* / foto: ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josip Aladrović, <https://mrosp.gov.hr/>

Projekt izrade i objavljivanja serijala tekstova pod naslovom **Moja mirovina** financijski je podržala Agencija za elektroničke medije, kroz projekt *Poticanja novinarske izvrsnosti*
